

Muistisairaahan ihmisen edunvalvonta yhteistyönä -projekti 2013–2016 Rovaniemen projektiryhmän 7. kokous

Aika torstai 28.4.2016 klo 13.00–15.05

Paikka Ikaosaamiskeskus, Pienteollisuustalo (Pohjolankatu 2)

Läsnä Kimmo Määttä, geriatri, muistipoliklinikka, projektiryhmän puheenjohtaja
Niina Jakovlev, kotiutushoitaja, kotihoito / palveluohjaus
Marjo Kaihua, lähihoitaja, päiväpalvelu, kotihoito
Irma Kallatsa, muistikoordinaattori, muistipoliklinikka
Janne Lehisto, ylitarkastaja, Lapin maistraatti (klo 13-14)
Eeva Rossi, yliopisto-opettaja, Lapin yliopisto, sosiaalityö
Pauli Rytisalo, asiakasedustaja
Annika Väihkönen, muistiasiantuntija, Lapin muistiyhdistys ry
Anitta Ylitörmänen, terveydenhoitaja, Ounas-Saaren tiimi, kotihoito
Henna Nikumaa, projektijohtaja, Suomen muistiasiantuntijat ry
Elena Koponen, projektikoordinaattori, Suomen muistiasiantuntijat ry, projektiryhmän sihteeri

Poissa Jukka Hakola, verkostokoordinaattori, Rovaniemen kaupunki
Riikka Koch, lakiasianpäällikkö, Pohjolan Osuuspankki
Arja Mustamo, ylläkäri, terveyskeskussairaala
Leila Rantakokko, terveydenhoitaja, lähiesimies, kotihoito
Sirpa Rapo, sosiaalityöntekijä, sosiaalipalvelukeskus, vammaispalvelut
Leena Rusanen, SAS-hoitaja, kotihoito
Airi Räisänen, muistihoitaja, muistipoliklinikka
Tuula Storhammar, kuntoutusohjaaja, LKS, neurologian poliklinikka
Tiina Torvinen, yleinen edunvalvoja, oikeusaputoimisto, yleinen edunvalvonta
Anneli Ylitalo, palveluesimies, kotihoito

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Projektiryhmän puheenjohtaja Kimmo Määttä avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen muistio

Muistioon ei ollut huomautettavaa.

3 Projektin ajankohtaiset kuulumiset

Henna Nikumaa kertasi aluksi projektiryhmän tehtävän ja totesi projektiryhmän tärkeän roolin korostuvan etenkin nyt projektin viimeisenä vuonna, kun juurruttamisen ja levittämisen kysymykset ovat ajankohtaisia.

Nikumaa kertoi ajankohtaiset terveiset kehittämistyön etenemisestä Sipoosta. Sipoossa työryhmien työskentelyn tuloksina mm. kolmas lääkärintlausuntopohja (lääkärintlausunto kyvystä tehdä oikeustoimi) on viimeistelyvaiheessa ja tullaan julkaisemaan Terveysportissa, uusi hoitotahtolomake on valmistunut ja otettu käyttöön ja Oikeus oman tahdon ilmaisemiseen - yleisötapahtuma järjestettiin onnistuneesti huhtikuun alussa. Lisäksi projektityöntekijät nostivat esille eläkeläisjärjestöjen edustajien tärkeän roolin ja merkityksen projektin toteuttamisessa Sipoossa.

Muina ajankohtaisina asioina keskusteltiin oikeudellisen ennakkoinnin oppaan julkaisemisesta 1.3.2016, oppaan saavuttamasta medianäkyvyydestä sekä odotukset ylittäneestä suuresta tilausmäärästä ja yhteydenotoista. Oppaasta ollaan nyt ottamassa jo toista painosta. Oppaan

keskeisimmistä sisällöistä on tehty diasetti, joka on lähetetty mm. Rovaniemen syväosaajille, ja sitä voi hyödyntää oppaan sisältöjä esitellessä, neuvontatyön tukena ja paikallisen koulutustyön apuvälineenä. Diasettia tullaan vielä muokkaamaan palautteiden pohjalta.

Lisäksi keskusteltiin viime syksynä Terveysportissa julkaistuista lääkärintoimintapohjista ja niiden saamasta hyvästä palautteesta mm. Pohjois-Suomen Holhouspäivillä, missä projektityöntekijät olivat mukana huhtikuun alussa. Lausuntopohjista kerätään palautetta 31.12.2016 asti. Kimmo Määttä nosti esille, että ”Lääkärintoiminta edunvalvonta-asioissa” ja ”Lääkärintoiminta edunvalvontavaltuutuksen vahvistamista koskevassa asiassa” -lomakkeet ovat Rovaniemellä Efficapotilastietojärjestelmässä, ja että Sipoon työryhmässä työstetty kolmas lomake tulisi myös saada sinne.

4 Projektin eteneminen Rovaniemellä

- koulutusten palautteet (usean työryhmän yhteinen toimenpide)

Koulutukset oikeudellisesta ennakkoinnista ja edunvalvonnasta lääkäreille, palveluohjauksen ja terveysasemien henkilöstölle sekä kotihoidolle on saatu päätökseen. Koulutustilaisuuksia oli yhteensä kuusi, ja ne toteutettiin pääosin paikallisten kouluttajien voimin. Henna Nikumaa kertoi, että osallistuminen oli aktiivista, koulutusten koettiin vastaamaan tarpeisiin ja palaute oli kaikkiaan erittäin hyvää.

- työryhmien toimenpiteiden levittäminen ja juurruttaminen

Ohjaus ja neuvonta -työryhmän vastuuhenkilö Annika Väihkönen kertoi, että työryhmässä on tehty ohjauksen ja neuvonnan toimintaohjeen juurruttamista koko työryhmätyöskentelyn ajan ja suunnitelman mukaan. Väihkönen mainitsi esimerkkeinä juurruttamisen toimenpiteistä toimintaohjeen esittelyn eri foorumeilla (lääkärimeeting, tiimipalaverit, tiimivastaavat) ja osana uusien työntekijöiden perehdytystä. Myös kirjaamista koskevat sovitut käytännöt tukevat juurtumista. Lisäksi on sovittu, että Muistitiimi huolehtii jatkossa toimintaohjeen ajantasaisuudesta. Toimintaohjetta on myös jo esitelty Lapin kuntien muistihoidtajille, ja siitä on kirjoitettu artikkeli Suomen muistiasiantuntijat ry:n Memo -lehteen 2/2016.

Varautumisen keinot -työryhmän vastuuhenkilö Janne Lehisto kertoi, että työryhmässä on ajankohtaista suunniteltujen toimenpiteiden loppuun saattaminen. Tuoreena kuulumisena on yhteyksien avautuminen muutamien työterveyshuollon yksiköihin Rovaniemellä varautumisen keinojen puheeksiottamisen edistämiseksi. Keskusteltiin myös siitä, että työryhmän käynnistämää lakialoitetta edunvalvontavaltuutuslain muuttamisesta on käsitelty eduskunnassa, ja että tästä kehittämistyön hienosta tuloksesta on tulossa artikkeleita mahdollisesti useampaankin lehteen. Lisäksi Lehisto kertoi, että työryhmän itsearviointityöpajassa nousi erityisesti esille projektin aikana käynnistynyt vuoropuhelu ja sen jatkuvuuden turvaamisen tärkeys.

Yhteistyökäytännöt -työryhmän ja Tietous (yleisen) edunvalvonnan tehtävistä -työryhmän jäsenet eivät olleet paikalla kokouksessa, ja Elina Koponen välitti työryhmien ajankohtaiset kuulumiset:

Yhteistyökäytännöt -työryhmä on työskennellyt ahkerasti 10.5. järjestettävien Muistifestareiden järjestelyiden merkeissä. Tapahtumaan on ilmoittautunut n. 150 ammattilaista, opiskelijaa ja muuta asiasta kiinnostunutta rovaniemeläistä. Muistifestareilla on luvassa tietoa ja puhetta muistisairaahan ihmisen hyvästä hoidosta, ja myös projektiryhmän lämpimästi toivotaan osallistuvan tapahtumaan.

Tietous (yleisen) edunvalvonnan tehtävistä -työryhmässä on koettu hyväksi edunvalvojien jalkautuminen tiettyihin sovituihin sote-ammattilaisten palavereihin, ja tämän käytännön jatkumiseksi on tehty suunnitelmia. Myös koulutuksia edunvalvonnasta voidaan jatkossakin toteuttaa yhteistyössä. Lisäksi mainittiin, että työryhmän vastuuhenkilö Tiina Torvinen on ollut

oikeusministeriössä yleisen edunvalvonnan kehittämistyöryhmässä kertomassa edunvalvonnan ja yhteistyökumppaneiden yhteistyön kehittämisestä Rovaniemellä.

- kehittämistyön kotipesä projektin jälkeen: Rovaniemen muistitiimin rooli ja tehtävät

Edellisessä projektiryhmän kokouksessa 3.11.2015 ja työryhmien vastuuhenkilöiden kokouksessa 18.2.2016 keskusteltiin siitä, miten varmistetaan projektin aikana kehitettyjen hyvien asioiden ylläpitäminen ja edelleen vahvistaminen projektin päättymisen jälkeen. Vastuuhenkilöiden kokouksessa ehdotettiin kehittämistyön kotipesäksi jatkossa Muistitiimiä, joka on jo vakiintunut foorumi muistityön kehittämiseksi kaupungissa.

Kimmo Määttä kertoi 6.4.2016 pidetystä Muistitiimin kokouksesta, jossa oli jo mukana kaikki projektin Rovaniemen työryhmien vastuuhenkilöt. Vastuuhenkilöt olivat esitelleet projektissa tehtyä kehittämistyötä ja yhteisesti oli käsitelty projektin tulosten juurruttamista sekä Muistitiimin roolia ja tehtävää jatkossa näissä teemoissa. Keskeiseksi oli nähty projektissa käynnistyneen vuoropuhelun ylläpitäminen sekä esim. ohjauksen ja neuvonnan toimintaohjeen päivittäminen. Oli sovittu, että työryhmien vastuuhenkilöt kutsutaan jatkossakin Muistitiimiin, ja seuraava kokous on lokakuussa. Muistitiimin kokouksessa mukana olleet totesivat Muistitiimin olevan luonteva ja toimiva ”kotipesä” jatkoa ajatellen. Jatkuvuuden turvaamiseen liittyen keskusteltiin myös Rovaniemen syväosaajista ja heidän roolistaan ja tehtävistään. Lisäksi todettiin, ettei yksin Muistitiimi tai syväosaajat poista jokaisen omaa vastuuta siitä, että projektissa kehitetty hyvä säilyy ja edelleen vahvistuu - se on jokaisen projektissa mukana olleen tehtävä.

5 Oikeudellinen ennakointi ja edunvalvonta yhteistyönä -toimintamallin kuvaaminen

Henna Nikumaa kertasi, että projektin lopputuotoksena tullaan kuvaamaan projektissa kehitetty yhteistoiminnan malli, joka perustuu THL:n luoman VAY-toimintamallin ylisektorisuuteen ja verkostodialogisuuteen. Toimintamallin lisäksi kuvataan myös kehittämistyön prosessi. Kuvaus tehdään toimintamallin levittämistä ja käyttöönottoa varten myös projektikuntien ulkopuolella.

Nikumaa esitteli kehittämistyön askelmerkkejä, jotka projektityöntekijät ovat tähän mennessä tunnustaneet oleellisiksi perehdyttyään mm. työryhmien itsearviointityöpajojen tuotoksiin (ks. liitteenä olevat kokousdiat). Projektiryhmä keskusteli aiheesta ja askelmerkkejä täydennettiin. Todettiin, että yhteinen ymmärrys tavoitteesta on erittäin tärkeää kehittämistyön etenemiselle ja onnistumiselle. Korostettiin myös toimijoiden tunnistamisen, solmukohtien kartoituksen sekä työryhmätyöskentelyn tärkeyttä.

Tästä edettiin pariporina tehtävään, jossa projektiryhmäläiset keskustelivat siitä, mitä he kertoisivat Rovaniemellä kehitetystä oikeudellinen ennakointi ja edunvalvonta yhteistyönä -toimintamallista ja sen keskeisistä elementeistä, jos kollega toiselta paikkakunnalta soittaisi ja kysyisi. Pariporinat purettiin ja projektityöntekijät kirjoittivat keskustelusta tarkat muistiinpanot. Keskeisiksi elementeiksi nostettiin mm. yhteistyö, tietoisuuden lisääminen ja puheeksiottaminen. Yhteistyön parantumiseen liittyen mainittiin, että aiheen monipuolinen toimijakenttä on tullut tutuksi, kynnys ottaa yhteyttä madaltunut sekä ymmärrys vahvistunut siitä, että ”olla yhteisellä asialla”. Pauli Rytisalo toi esille, että hänellä on kehittämistyön edetessä vahvistunut luottamus siihen, että asiat hoituvat sairauden edetessäkin. Tämän todettiin olevan oikeudellinen ennakoinnin ja edunvalvonta yhteistyönä -toimintamallin keskeinen idea ja päämäärä.

Näiden keskustelujen antia tullaan muun materiaalin ohella hyödyntämään toimintamallin kuvauksessa, jota projektityöntekijät työstävät tiiviisti kesän aikana, ja joka tulee olemaan seuraavan projektiryhmän kokouksen keskeisin aihe.

6 Projektin päätöstilaisuudet Rovaniemellä, Sipoossa, Kuopiossa, Turussa, Tampereella

Henna Nikumaa kertoi, että edellä käsitellyn työryhmä- ja toimenpidekohtaisen juurruttamisen sekä projektin päätöstilaisuuksien lisäksi kehittämistyötä juurrutetaan ja levitetään myös monilla muilla tavoilla (ks. kokousdiat 23 ja 24).

- osallistuminen Kuopioon, Tampereelle, Turkuun

Kuntakumppaneiden lisäksi projektin päätöstilaisuudet järjestetään Kuopiossa, Tampereella ja Turussa 1.-3.11.2016. Tilaisuuksien tarkoituksena on levittää projektin tuloksia ja kehitettyjä hyviä käytäntöjä sekä saattaa alueen eri toimijoita yhteen ja käynnistää paikallisten yhteistyökäytäntöjen kehittäminen. Tilaisuudet ovat kutsutilaisuuksia ja toteutuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisia menetelmiä. Tuotiin esille, että on todella tärkeää ja asialle eduksi, että Sipoon ja Rovaniemen toimijat itse kertovat tehdystä kehittämistyöstä ja sen hyödyistä, eikä niitä esitellä vain projektityöntekijöiden välittämällä.

Sovittiin, että Rovaniemeltä ainakin Janne Lehisto, Kimmo Määttä ja Anitta Ylitörmänen osallistuvat kiertueelle. Myös Annika Väihkönen selvittää mahdollisuutta osallistua. Asiaan palataan vielä sähköpostitse ja seuraavassa projektiryhmän kokouksessa.

- Rovaniemen päätöstilaisuuden 11.11.2016 suunnittelu

Rovaniemen päätöstilaisuus järjestetään perjantaina 11.11.2016 iltapäivällä. Työryhmien vastuuhenkilöiden kokouksessa helmikuussa suunniteltiin, että tilaisuus toteutetaan kutsutilaisuutena: projekti- ja työryhmissä mukana olleet kutsuvat mukaansa 1-2 kollegaa ja esimiehensä.

Projektiryhmä esitti ideoita tilaisuuden sisällöstä ja paikasta. Ehdotettiin, että päätöstilaisuudessa voitaisiin edelleen puhua ja yhdessä paneutua juurruttamisen kysymyksiin. Mitä tarkoittaa, että projektissa kehitetyn hyvän ylläpitäminen on jokaisen vastuulla? Mitä se tarkoittaa minun työssäni? Toivottiin, että päätöstilaisuudessa sekä visioidaan tulevaisuutta (esim. tulevaisuuden muistelun keinoin) että käydään läpi tehtyä kehittämistyötä ja saavutuksia tähän mennessä. Todettiin, että yhteistä kehittämistyötä ja sen aikaansaannoksia on syytä myös juhlistaa. Projektityöntekijät jatkavat tilaisuuden suunnittelua, ja lisää toiveita ja ideoita voi edelleen esittää.

7 Muut asiat

Eeva Rossi kertoi, että ryhmä sosiaalityön opiskelijoita perehtyi osana opintojaan oikeudelliseen ennakointiin ja kirjoitti blogikirjoituksen siitä, kuinka tärkeää on puhua oikeudellisen ennakoinnin keinoista ajoissa ja järjestelmällisesti myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten toimesta. Kirjoitus on julkaistu projektin blogissa 21.4., ks. muistiasiantuntijat.fi/edunvalvontablogi.

8 Seuraavien projektiryhmän kokouksien ajankohdat

Seuraava projektiryhmän kokous on **tiistaina 30.8.2016 klo 13–16 Ikäosaamiskeskuksesta**.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.05.